

БОГДАН ЛЕПКИЙ

47

СЛОТА

ЛЬВІВ-КИЇВ
НАКЛАДОМ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“

1926

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00595252 (S)

06
10

БОГДАН ЛЕПКИЙ

30.06.2

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

С Л О Т А

~~54641~~

ЛЬВІВ-КИЇВ
Накладом „Червоної Калини“
1926

8(c)Y. 1917 - 1

W5(2-Yu)5-65244

~~30.062~~

С Л О Т А

Закурились зелені ліси,
Горді гори вповились імлою.
Що мені ти, осени, даси
За красу, яка була весною?

Дам тобі перёдсмак небуття
І хвилину тихої задуми,
Відірвуться мисли від життя
І полинуть, як осінні шуми.

Обсіли небо хмари сірі,
Розкислось на шляхах болото,
І вітер, як жебрак на лірі
Свое марненьке »тірі - лірі«
Стихенька бренькає під плотом.
Слота...

Довбач в ялицю клювом стука,
І крук над церквою літа.
Велика, сіра, близорука
Зпоза плотів вилазить скука
І світ до лона пригорта.
Слота...

Від дуба до дуба, від бука до бука
Стежками, пляями блукає розпука;
Ходить, блукає, стане зітхає,
Когось шукає, сама не знає
кого.

Блукає — шукає вчорайшої днини:
»Деж тії години, деж тії перлини,
Що горіли у намисті,
Мов жемчужини огнисті —
гей, го! Гей, го!«

Чого ти шукаєш, кого ти гукаєш,
Хіба у минуле доріженьку знаєш?
Розірвалося намисто,
Розкотились перли чисто,
Не збіреш — ого!
Не збіреш,
о-го!

І притулилася до смереки
 І задивилася у далеке
 І через мраку по долині
 Вірлом пустила очи сині,
 З верхів Олімпу до Голготи.
 Скажи, дівчино, хто ти? хто ти?

Весни аромою пахнуть коси,
 З мarmору викуті ноги босі,
 А губи в тебе пурпурові,
 Мов ті малини у діброві,
 І тільки одіж лати й лати...
 Скажи: звідкіля і чия ти?

»Як що цікав, то питайся збі,
 Питайся хвиль у синьому морі,
 Питайся вітру степового,
 Питайся Господа самого, —
 Не маю роду, ані хати,
 Я називаюсь Пісня, брате«.

І притулилася до смереки
 І задивилася у далеке,
 І через мраку по долині
 Вітром пустила очи сині,
 І одяглася, млою - димом
 І відлетіла херувимом.

Шукає око і нігде
Блакиту неба не найдé.
Кругом, немов овець отари
Товпляться сіро - бурі хмари
На срібних пустах небес.
Помежи хмари, ніби пес
Вганяє вітер. Сторожить,
А дощ паде і ліс шумить.
І тільки чути скрегіт пил,
Крик рубачів і луск сокир,
І дужий певний помах крил, —
Орел летить на жир.

Падуть дощі і позіхає ліс
Синявою імлою.

Нараз: »тарáх!« гукнув десь кріс
І вітер вість грізну поніс
Далекою луною.

Здрігнувся дуб, збудилася зі сна
Осика трепетлива.

»Що сталось?«... »Труп«... »Хто? Де?«... »Сарна,
Вбила ї куля навісна,
Сарня осиротила«.

І піднялись на лапки заяці
І зиркають трівожно:
На раменах, на патиці
Сарну криваву два стрільці
Несуть в село... »Як можна!«

Почула стріл і, щоб не було лиха,
Тельмом побігла в гавру медведиха.

Ах якже втішилась дітьми дрібними,
Що їх застала в хаті ще цілими.

А діти в крик: »Мамуся йде з діброви!
Розкажуй нам, мамусю, що про лови!«

»Про лови? Що? Стрільці сарну забили
Та ще й мале сарня осиротили«.

»Сарну? Защо? Вонаж блага собою,
І живиться не мясом, а травою«.

»Блага? Пусте! Ми всі для чоловіка
Лиш звірята, чи вие хто, чи квіка,

Чи гавкає. Для нього всі ми ворог,
І має він для нас лиш кулі й порох.

Не лиш для нас, на ближніх йде війною
І бден одного вбиває в бою.

Ти й не догадуєшся, синку любий,
Який той чоловік жорстокий, грубий,

Яка у ньому злість і хитрість скрита,
При нім, то ангел навіть Лис Микита.

Дух пущі най вас перед ним заступить,
Бо, як стріне, то вбе і шкіру злупить«.

І знову ніч і знову день
Без сонця, цвітів, без пісень,
Одноманітний.
Лиш ті круки
Зловіщо крачуть, лиш хрести
Сухі і порохнаві руки,
Мов на нові готові муки
Безрадно в пільму простягли
На роздорожах.
Гень в імлі,
Далеко дуже від землі
Сумними, довгими ключами
Летять у вирій журавлі,
Пращаючись на довго з нами
Своїм »кру - кру!«
А на межі
Хитається сухе будяче;
Стрясає каплі дощеві
І здалеку здається, наче
Й воно також за літом плаче.

На узлісся хатина,
Дощ спливає по стрісі,
Крізь віконце дівчина
Блудить оком по лісі.

Зупинилась на стежці:
»Ні його, ані сонця!«
І мережить в мережці
Узористі віконця.

»На край світа, він клявся,
Що за мною полине,
А тепер налякався
Дощевої години...«

На узлісся хатина,
Скаче зайчик по стежці,
Покотилась перлина
По нитках у мережці.

Заховався в сивій хмарі
Зелеміль.

Не ходити всім у парі...
Аміль!

Не ходити тим у парі
по пляях,
Що згубили в сивій хмарі
свій шлях.

Що згубили, бо не дбали
про його, —
Сніги слід позадували —
о-го!

Ой скажи, чому ті доріженьки
Порох - копоти вкрили,
Що по них колись твої ніженьки
Тай походили?

Чом слова твої в гóру знялися,
Полетіли світами,
Та чому вони не осталися
Помежи нами?

Та чому вони василéчками
Не позацвітали,
Ой хіба тому, що у Бога ми
Щастя не мали.

Дощі, слота
 І болота,
 Нігде ні фялків, ані рож
 знайти не мож.

Пливуть літа,
 Як та вода,
 І я не той і ти не та,
 не молода.

Та не журись!
 Судьбі корись!
 Будь рада, що і в нас весна
 була колись!

Щож тим робить,
 І як їм жить?
 Що в них зима, а їм нема
 за чим тужить?

~~30.062~~

Львів. Бібліотека
 АН. УРСР

~~4.61.452~~

Львівська державна
 наукова бібліотека

№

3513

Не вжеж не було в нас весни,
Та ще якої?!
Не вжеж не снилися нам сни
Легенди золотої?

Не вжеж ми в казку не ішли
Гаєм - розмаєм?
Тепер нам скучно на землі,
Ми тужимо за раєм.

Прогуділа гірська туча
по шпилях,
Нагорнула каменюча
на наш шлях.

Хто відгорне це каміння
зі шляху,
Та хто визволить сумління
від жаху?

Умліває серце з болю
від примар,
Що вергли ми нашу долю
в чорний яр.

В тім ярі на сáмім споді
клекотить, —
Завернути долю годі,
що робить!

Минулася весна — рясна,
Минуло літо золоте,
Настала осінь, дощ, слота,
Куди не глянеш суета...
не те тепер, не те!

Колись, не знаючи кайдан,
Вірлом ти мчав під небеса,
Життя плило, як океан,
А ти летів, як гураган,
краса була, краса!

А нині, бачиш, світ тісний,
Колиска тут, могила там,
І дощик падає дрібний,
На вулицях юрба людей,
а ти між ними — сам.

У кожного своя журба,
Нема нікого без біди,
Тут похорон, там женитьба,
Мов філя котиться юрба, —
чогож ти став?... Іди!

*

*

*

(Товаришам присвята).

Ну, щож!... Пройшли горячі дні,
Тепер настане холодок.
Заліземо в який куток
І при медку, чи при вині
Минулі спомини давні
снуватимемо.

Згадаємо весну рясну,
Черемхи пахощі і рож
І птахів спів, що вснуть не мож,
Згадаємо і — я засну
Над чаркою, а ти такбж
здрімаєшся.

І може ще раз зацвите
Весна посеред наших мрій,
І заспіває соловій,
Засяє сонце золоте,
І залунає голос твій:
»Гей! Меду ще!«

Кругом спокій. В селі послули люди,
В хатах погашено огні.

Між хмарами самотня зірка блудить
В далечині.

Поміж людьми, в краю брехні й облуди,
Чи ти пройшла свій шлях, чи ні?

Чи дух твій ще понад провалля блудить, —
Скажи мені!

В глухім ярі, у дитьчому провалі
Лежить закопаний топір зі сталі.
На Купала Івана о півночі
Від нього сяйво бе і сліпить очі.

Пропадий, хто в цей яр тоді попаде,
Не верне в хату і за стіл не сяде,
За Довбушем і Дзвінкою плями
Забутих предків побіжить слідами.

Закуталась веренькою старою,
В руці кривуля, торба під пахою,
Волосся — мерва, як ганчірка лиця,
Колись газдиня, нині чарівниця.

Колись гнучка, висока, як смерічка,
Румяна, свіжа, як в городі чічка,
Як гадина вюнка, швидка, як ланя,
Богом призначена до раювання.

Як власну пазуху, так знала гори;
У Довбушеві бігала комори
До легінів, то знов під тую стінку,
Де на розмову Довбуш кликав Дзвінку.

Не одну ніч, від вечора до рана
Сміялася, любовним щастем пiana,
Аж зорі меркли, аж вітри німіли,
За нею легіні божеволіли.

А нині в слоту стежкою крутою
Іде, збираючи дурман і тою,
І мандраґору і всіяке зілля,
То від кохання, то від божевілля.

Чого ти, чого до біса
Торчиш кілком посеред ліса?

Глядиш на небо, хмариш брови,
Що закурилися діброви,

Що сонця зпоза хмар не видно.
Гей, брате, як тобі не стидно!

Не можеш в дебри йти на лови,
Так тягай ріще із діброви.

А як дараби годі гнати,
То потрудися коло хати.

Роботи всякої чимало,
Лиш не кажи, що все пропало.

Пропав, в кого нема охоти
Ні до життя, ні до роботи,

В кого нема надій на краще.
Ледащому життя ледаще!

Хто, дивлячись, як крутяться ліси
І як верхи вкриваються імлою,
Відчує приваб весь, весь чар краси,
Якою світ пишався тут весною?

Хто, чуючи, як дощ паде й паде
І вітер у гірських яругах віє
На ті самі акорди попадає,
В яких колись співали соловії?

І хто читаючи отсі рядки
Безароматні, вирослі в негоді,
Вгадає, що за чарівні квітки
Росли в мого духа огороді...?

— — — — —
Лиши отсе питання, ах лиши!
Не перший ти собі його поставив.
Як чуєш і як можеш, так пиши,
Для себе, для людей, або для справи.

Знайдеться хтось, кому отсі стрічки
Затьохкають у серці соловієм,
Заграє Черемош, запахнуть смерічки
Засвітний вітер по душі повіє.

І скаже він: »ось жив колись поет,
Непризнаний людьми, незрозумілий«.
Ми всі оден безтямний горолет
До незбагнутої якоїсь цілі.

І хоч не всякий долетить туди,
Де на шпiлях безсмертна слава сяє,
Залишаться пісні, немов сліди,
Котрими дух нових доріг шукає.

Нових доріг, невідомих шляхів
На зустріч завтрішній, великій днині.
Щасливий той, що пособити вмів
В лету до зір зневіреній людині!

0,81 (1986)

Р
Л
3513

(35к.)

БОГДАН ЛЕПКИЙ

44

СЛОТА

ЛЬВІВ-КИЇВ
НАКЛАДОМ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“
1926